

Torenuurwerk in de toren in Eagum

Inspectierapport

Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk

INHOUD

Inspectierapport van de torenuurwerk in de toren in Eagum

	Inleiding	blz.	2
1	Het uurwerk		2
1.1	Beschrijving van het uurwerk		2
1.2	Huidige staat van het uurwerk		3
1.3	Mogelijkheid tot restauratie van het uurwerk		3
2	Samenvatting		3
	Fotobijlage		4
	Afb.1 Het uurwerk		4

Eagum
Toren
Master Wybrensdyk 1
9006 XH Eagum
Registratienr: 873

december 2011.
© Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk.
Secretariaat :
Amatist 41
1703 AR Heerhugowaard
tel.:072 5717335
e-mail: secretariaat@torenuurwerk.nl
website: www.torenuurwerk.nl

Torenuurwerk in de toren in Eagum

Inleiding

Op verzoek van de Monumentenstichting te Boarnsterhim heeft de Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk op 18 oktober 2011 een inspectie uitgevoerd van de uurwerken in de torens in Akkrum, Aldeboarn, Eagum en Idaerd. Het eigendom van de vier torens is eind 2010 overgedragen aan de Monumentenstichting. De stichting vraagt nu advies over het onderhoud en mogelijke restauraties van de torenuurwerken.

In Eagum betreft de inspectie het uurwerk in de toren van de in 1838 afgebroken kerk. Volgens een gevelsteen is de toren gebouwd in 1777.

1. Het uurwerk

1.1 Beschrijving van het uurwerk

De bouwer van het uurwerk is niet bekend. De wijze waarop het uurwerk is uitgevoerd duidt erop dat de bouwer hoogst waarschijnlijk geen professionele uurwerkmaker is geweest. De zwaartes van de diverse onderdelen staan niet in verhouding tot elkaar. De assen zijn onnodig zwaar uitgevoerd. De stelling bestaat uit twee platines die zijn opgebouwd uit zwaar industrieel platijzer door middel van buigen en lassen. De slagwerklichter en de invallichter scharnieren zeer ongebruikelijk en zijn verticaal in het uurwerk aangebracht.

Naar schatting dateert het uurwerk uit de vijftiger jaren van de vorige eeuw.

Het uurwerk is buiten gebruik gesteld.

De afmetingen van de stelling zijn:

Lengte:	560 mm	
Breedte:	250 mm	[afb. 1]
Hoogte:	545 mm	

De platines zijn aan elkaar verbonden met afstandhouders en moeren.

In de platines zijn de lagers aangebracht waarin de tappen van de assen van de tandwielen draaien.

Het uurwerk heeft twee tandwielsystemen:

- Één voor het gaand werk, zijnde het gedeelte dat de tijd meet en,
- Één voor het slagwerk dat op het halve en het hele uur de daarbij behorende slagen slaat. Het slagwerk is van het type met sluitrad.

Alle tandwielen zijn van messing, gemonteerd op stalen assen. De rondsels zijn in de assen gefreesd.

De in het uurwerk toegepaste gang met slinger is de Grahamgang. De Engelsman Graham paste deze gang voor het eerst toe in 1715.

Het uurwerk bevindt zich in een demontabele kast die het uurwerk goed tegen vuil beschermt.

1.2 Huidige staat van het uurwerk

De aandrijfgewichten en de slinger ontbreken. De assen zijn geroest.

1.3 Mogelijkheid tot restauratie van het uurwerk

Restauratie van het uurwerk is mogelijk. Het uurwerk heeft echter geen historische waarde. Daarom wordt geadviseerd de staat waarin het torenuurwerk zich nu bevindt te handhaven. De kast om het uurwerk geeft voldoende bescherming.

2. Samenvatting

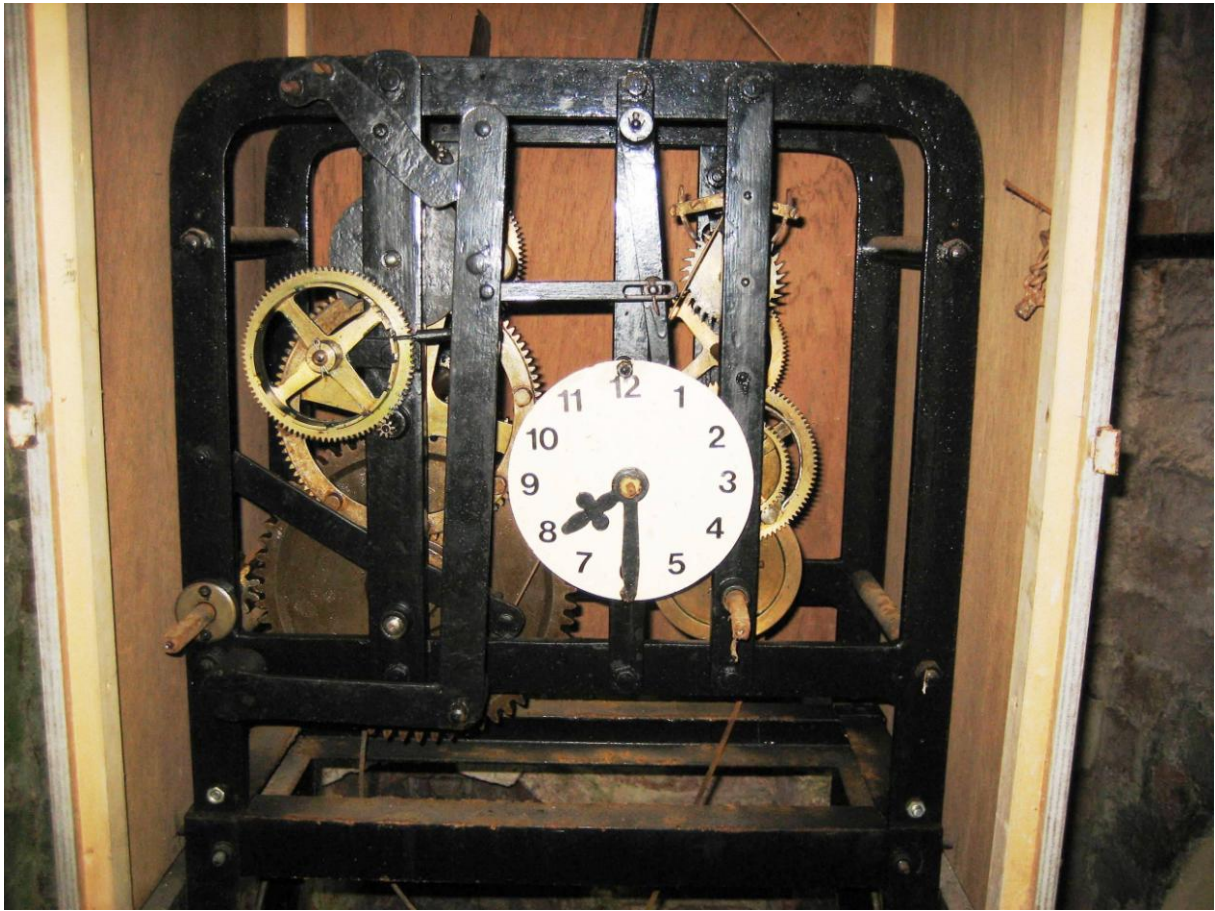
In de toren te Eagum bevindt zich een torenuurwerk dat is gemaakt door een onbekende amateur. Het uurwerk is buiten gebruik gesteld. Slinger en gewichten ontbreken. Herstel van het uurwerk wordt niet verantwoord geacht gezien het feit dat het uurwerk geen historische waarde heeft.

Opgesteld door:

W.F. van der Giesen
Oegstgeest, december 2011

Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk,

Ing. F. van den Bogaard
Secretaris

Afb.1 Het uurwerk